

Posudek na magisterskou diplomní práci Petry Šťastné *Vliv turbofolku na formování a modifikaci identity v diasporálních komunitách s původem v bývalé Jugoslávii na příkladu postjugoslávských komunit v Rakousku*, Praha 2015, 149 s.

V magisterské diplomní práci se Petra Šťastná zaměřila na problematiku turbofolku, konkrétně podrobně zkoumala vazby mezi etnickou identitou a posloucháním hudby ve stylu turbofolk. Na základě podrobných výzkumů analyzuje, nakolik je veřejné poslouchání hudby ve stylu turbofolk (nejčastěji na diskotékách a v „kavárnách“) v diaspoře znakem nacionální či regionální identity; zabývá se tím, nakolik návštěvy diskoték a podobných podniků, kde se provozuje hudba ve stylu turbofolk, posilují nacionální identitu ekonomických emigrantů z bývalé Jugoslávie (respektive z celého Balkánu). Autorka se opírá o rozsáhlou znalost sekundární literatury (celkem uvádí 76 titulů v angličtině, němčině, srbštině, chorvatštině, slovinštině, češtině + 19 online zdrojů). Prostudovala také několik desítek webových audio a video zdrojů a provedla podrobné dotazníkové šetření mezi jugoslávskou ekonomickou emigrací v Rakousku. Dané téma analyzovala z různých forem pohledu a v jednotlivých tematických rovinách. V obsáhlé práci, zahrnující takřka 150 stran (s přílohami, vlastní text 124 s.) ve velmi širokých souvislostech nejdříve podrobně zkoumala vývoj hudebního stylu od tzv. narodne hudby přes novokomponovanou narodnou (lidovou) hudbu k tzv. turbofolku. Zabývá se také kategorií zabavna hudba. Všimla si přitom zejména, jak turbofolk a jeho kolektivní konzumace ovlivňuje v širších souvislostech vědomí ekonomických emigrantů z bývalé Jugoslávie. Snažila se podchytit příčiny ohromné popularity tohoto stylu hudby. Poukazuje přitom na jeho kýčovitost a brakový charakter. V práci ale dostatečně nevysvětluje, proč od 80. let získal turbofolk v areálu bývalé Jugoslávie jedno z dominantních

žánrových postavení, proč tento pokleslý hudební styl patří již skoro tři desetiletí k nejpoblárnějším hudebním žánrům, proč se mu podařilo obsadit několik profilových televizních kanálů, proč se v myslích velké části jugoslávských gastarbeitřů překryl jiné modernější hudební styly. V práci se P. Šťastná snaží mj. vyřešit tyto cíle: Zařadit turbofolk do vztahu „subkultura – populární kultura“. Kvantifikovat rozšíření turbofolku v diaspoře, a to zejména v Rakousku. Dále se mj. zabývá otázkami: „Co je přitahuje posluchače turbofolku k tomuto hudebnímu stylu?“ „Jak vypadá consuming a practising turbofolku?“ V textu práce dále poukazuje na to, že turbofolk je navenek vnímán jako podřadný žánr určený nižším, respektive rurálním sociálním složkám. Ve skutečnosti však je tento hudební styl poslouchán velkou většinou jugoslávských gastarbeitřů, včetně těch, kteří disponují vysokoškolským vzděláním. Místa provozování turbofolku se stávají v západní Evropě místem setkávání gastarbeitřů jak z jedné určité části jihovýchodní Evropy, tak z celého Balkánu.

V další části práce autorka zdůrazňuje, že hudba ve stylu turbofolku je poslouchána v atmosféře hyperkonzumismu, posluchače v jejich chování ovlivňuje zvláště prisma „materialismu na odiv“. Dále akcentuje, že poslouchání turbofolku má ve svém důsledku transnacionální efekt, že konzumenti ze států bývalé Jugoslávie neposlouchají pouze vlastní „národní“ turbofolk, ale jsou připraveni strávit chvíle na diskotéce či v „kavárně“ i poslechem jiného balkánského turbofolku, respektive „narodne muzike“. Tento fenomén má přitom na mladou diasporu větší vliv než jiné kulturní transnacionální artikly a výrazně ovlivňuje národní identitu jejich příslušníků.

P. Šťastná dále upozorňuje, že v písních ve stylu turbofolk nejčastěji nalézáme náměty z milostného života, sexuality, konzumace alkoholu a ze zábavy v různých podobách. Celkově texty písní působí odlehčeným dojmem, snaží se o zapomenutí strastí reality, přenesení se do bezstarostného světa, osvobození se od povinností. Je pravděpodobné, že toto vysvětlení

objasňuje jeden z důležitých aspektů popularity turbofolku. Skladby nemají složitou strukturu, jsou vybaveny refrénovitostí a jednoduchým, občas prvoplánově metaforickým jazykem. Přes transnacionální dopad, kladou jednotlivé národní scény ve stylu turbofolk důraz na nacionální momenty, v srbském případě konkrétně na pravoslaví, patriarchalitu, srbské tradice a lehce rozpoznatelné nacionální symboly.

Text předložený Petrou Šťastnou značně překračuje nároky kladené na diplomní magisterskou práci. Plně odráží požadavky kladené na vědecký opus. Doporučuji jeho publikaci.

Doporučená známka: výborně

V Praze 31. 5. 2015

doc. PhDr. Jan Pelikán, CSc.

vedoucí diplomní práce